

ANNO DOMINI DCCCCLXXI.

ERACLIUS

LEODIENSIS EPISCOPUS.

NOTITIA HISTORICA.

(Gall. Christ.)

Eraclius, qui *Euracius* et *Everaclus*, et a Fulcuino *A* *Euracrus* nuncupatur, Saxonicae gentis nobilitate, singulari sapientia et rara scientia fuit percelebris. Coloniae Agrippinae eruditus, tantum progressum in sacris litteris fecit, tantumque pro eis dilatandis ardorem concepit, ut ex Bonnæ decano seu præposito factus Leodic. episcopus circa an. 960, totam Leodicensem Ecclesiam, imo totam provinciam, nullis hactenus litteris illustratam, ad studium accenderit, peritos undequaque clericos collegerit, eosque magistros instituens sua ope liberaliter paverit, scholasque per omnia tum sæcularis, tum regularis cleri claustra instituerit, inquit Egidius. Eas vero frequentare sua dignitate nullatenus indignum judicabat, animos tironum accendebat, sapientioribus difficillimas questiones proponebat enodandas, si minus possent, ipse enodabat. In via posito aderant perpetuo quibuscum de Scripturistarent, absens, quos scholaribus reliquerat magistros frequentibus litteris ad studium provocabat. Eaque insigni sollicitudine complures provexit ad eximiam rerum humanarum et divinarum cognitionem, adeo ut mox celeberrimæ per vicina late regna scholæ Leodienses evaserint.

Tanta erat ejus sapientia, ut a principibus sæculi plurimi fieret, et etiam ad regni negotia vocaretur. Hinc jubente Othone Augusto Brunonem Coloniensem comitatus est in Franciam, quo mittebatur, ut nepoti Lothario regis suppetias ferret. Trecis transiens Bruno sancti Patrocli corpus ab episcopo obtinuit, sed negotiis urgentibus redire coactus rem totam Eraclio commisit, qui sedulo eam exsecutus sacrum depositum Coloniam detulit. Imperatorem aut ejus filium cognominem (*sic*) secutus est in Italiam et victoriae in Apulia Calabriaque adversus Græcum imperatorem perfidum reportatae testis fuit; imo exercitum tot jam victoriis illustrem, sed solis eclipsi territum et ad deliquium fere adductum excitavit, vanum et puerilem esse terrorem edocuit, ac in pristinum animi vigorem restituit.

Ecclesiarum decorem adeo amavit, ut duas basilicas Leodii condiderit, alteram sub beati Pauli, alteram sub Sancti Martini nomine dedicaverit, et 30

canonicos singulis deputaverit. Ternas curias descripsit, et parœcis condidit templa S. Magdalene urbe media, et S. Severini ac S. Margaritæ in suburbiiis. Suum et in rem monasticam studium ostendit, cum et Laubiensi monasterio idoneum pastorem instituit domnum Aletramnum, et postea Fulcuinum, quos plurimum juvit, restituens tres villas antea abalienatas, inquit Fulcuinus c. 27. Monasterium Sancti Laurentii sub vitæ finem ædificare aggressus est: ubi a fundamento surrexere parietes, veritus ne, quod accidit, ante perfectum opus vitæ eum deficeret, nascentem ecclesiam dotare voluit, et minus altare majori nondum absoluto, in honorem sancti Sixti martyris et pontificis Romani consecravit, ibique Leonem episcopum, ex Græcis nobilissimum, quem sibi suspectum in has partes abduxerat Otho imperator profugum excepit, mansionem assignavit, et de bonis a se ibidem delegatis, cum suis habere stipendia constituit, qui ibi et post mortem sepultura donatus est.

Tantæ fuit fidei, ut insigne miraculum in se expertus fuerit. Sub sui episcopatus initia, horrendus morbus, qui lupus a medicis appellatur, corripuit ipsum et adeo ejus artus depascebat, ut quotidie binos gallinarum pullos mane, binos vespere objectos consumeret, nec sic tamen carnibus ægri parceret. Post omnem medicinæ artem vimque superatam, tandem ad divinam opem confugit, quam meritis beati Martini assecuturum se speravit, utpote qui post Nortmannicos impetus, Antissodoro Turones revector miris prodigiis emicabat. Turones ergo profectus, natalem ejus diem celebravit, dies octo statuit ad ipsius tumulum continuos agere, tandem septima nocte raptus in exstasim vidit sanctum Martinum corpori suo crucis signum imprimere, et statim a morbo sanatus est. Mane facto, clericis ejus Ecclesiæ fit canonicus et celebriori ritus sacrum peregit. Nec immemor beneficii statim ad sua reversus est, pretiosa omnis generis ornamenta pio medico obtulit et singulis canonicis singularia donaria transmisit, apud Leodium in descensu publici montis ecclesiam sub sancti nomine construxit, tantisque redditibus cumulavit, ut 30 canonicis

aliisque ministris abunde sufficerent, et demum de tanto eventu chartam manu propria conscripsit, et quoad potuit quotannis Rurones accessi benefactori gratias acturus.

S. Evermari corpus jam diu in obscuro loco delitescens, sed divina revelatione cognitum elevavit e terra, et in ædem sancto Martino sacram intulit. Patientiæ documenta suis præbuit, cum eorum injuriis lacesitus de vindicta nequidem cogitavit. Tandem virtutibus clarus caducam hanc vitam cum æterna commutavit anno Incarnat. Dominicæ 971, vi Kal. No-

vembr., anno pontificatus sui 12, Othonis I, tam regni quam imperii 31, ait Ægidius, qui et ejus ad Ratherium epistolam, refert, in qua se ejus filium dicit, eique ob sibi directam cum balsamo ex urbe Verona legationem gratias agit, demum in ejus laudes, de quibus nos supra, excurrit. Ejus quoque obitum an. 971 locat Chronicon Magdeburgense et Leodiense. Sepultus est in basilica Sancti Martini in monte. Aduit concilio Ravennatensi, ubi et sua subscriptione institutionem archiepiscopatus Magdeburgensis confirmavit circa annum 967.

ERACLII

EPISTOLA AD RATHERIUM EPISCOPUM.

(CHAPPEVILLE, *Gesta Pontif. Leodiens.*, p. 191-2)

Domino et Patri ter beato præsuli RATHERIO, spectatæ opinionis viro, et probatissimo, EVERAGLUS servorum Christi servus, suus indignus licet vocari filius quidquid in Christo Jesu felicius.

Hyperbaton cum ambagibus omittens, rem ipsam, quanta meæ pars vestra sit animæ, nudo et operto sermone me juvat describere; scholastice si non valeo, utinam vel rustice, non fecte tamen, quia pura traho voce quod latet arcana non inenarrabile fibra, quantum vos sinuoso in pectore fixi, notare gestio. Illud comicum nostis: *Davus sum, non Ædipus*, ut fucatis verbis fallam audientes. Sed hæc hactenus.

Audita vero et attentius percepta legatione vestra mellita, nondum viso vel accepto, quod pio amore misistis balsamo, litteris vestris adhuc non lectis; non minimum erga me, quem cognovi, tam magni et clarissimi viri affectus integer, mihi tantillo, accumulavit gaudium: liquor pretiosus, cujus fere eram inops, vultum non mediocriter exhilaravit datus. Audito tandem epitheto non meo nomini congruo, quod vestra charitas mihi, nulla commendatione actuum meorum apposuit, ultra quam creui potest, animum lætificavit.

Inde centies flexis genibus versus Veronam, vestra quasi lambens vestigia, millies mille vobis rependo gratias.

Cujus vero virtutis, si quod in me apparuerit, qui nulla omnino præluceo, simulacrum, nusquam, si experimento discere cordi est, a vobis aberit elongatum.

Pristinam sæpe soleo ante oculos dulcedinem ponere, idque crebris libenter sermonibus repetere, et si mane non, vel post prandia inter bibendum

quomodo me fovistis, ut commanducandum cibum, sicut nutrices infantulis edentulis, in os meum trajecistis

Quid ante, quid post pro tanto beneficio commemorem? rudis sum et ignarus. Quis enim est vobis aut sapientia, probitate, aut optimarum artium studio, aut innocentia, aut ullo laudis genere præstantior? Tulliana vox sonat: Nullus tantum est flumen ingenii, nulla dicendi, nulla scribendi tanta vis, nulla copia, quæ, non dicam exornare, sed tuarum virtutum laudes possit enarrare. Patientia si memoratur, si fas est dicere, fide salva, ne Deum offendam, tu es ipsa. Non salivam glutto sorbuisti mercurialem, inque luto fixum potuisti transcendere numerum. Satyricos omittamus comicos, ad simplices redeamus et sanctos.

Non modo non rapuisti, sed nec quidem appetisti aliena, largitus es propria, aliorum condolens miseriis, non felicitatibus invidens alienis, *omnibus* omnia factus, ut omnes lucrifaceres. Nativa vobis supplex tendit manus patria, et ut redeatis invitat. Omnes, quotquot sunt utriusque ordinis, clericalis, seu militaris, mente, voluntate, studio, gestu, voce, ut veniatis, clamant: vos videre desiderant; servitio vobis impendendo, nec numerum, neque modum præfigimus ullum. Omnia nostra erunt in manu vestra, secundum quod animo vestro insederit, o dilecte Ratheri. Cuncta prævidete, disponite, constituite, et ut libuerit, in omnibus agite. Sub vestro pollice docto et artifice, manum ferulæ non erubescam subducere. Vos valete; vos plaudite, et gratia Domini nostri vos ab incursu malo tueatur continue.